

Trygghet, ansvar och respekt på Dotteviksskolan 2020/2021

Årlig plan mot
kränkande behandling och
trakasserier

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Plan mot kränkande behandling	3
Vision	3
Ordlista	4
Skolans arbete - ansvarsfördelning	5
Kartläggning under läsåret 2018/ 2019	6
Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2019/2020	9
Kränkande behandling	10
Trakasserier och sexuella trakasserier	11
Delaktighet - förankring - information	13
Kompetensutveckling	13
Utvärdering	14
Frågor som stöd vid utvärderingen av planens mål och åtgärder	14
Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp kränkande behandling och trakasserier mellan elever	15
BILAGA 1	16
BILAGA 2	18
BILAGA 3	20
Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier	21
Kontakter för mer information	22

Bakgrund

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är olagliga handlingar. I skolan är trygghet och studiero grundförutsättningar för utveckling och lärande. För att stärka dessa grunder och de rättigheter varje människa har till sin egen okränkbarhet har vi två lagar.

Diskrimineringslagen (2008:567) innebär ett förbud mot diskriminering, sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Enligt lagen är varje skola skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter. Detta arbete ska dokumenteras.

Skollagen (kap 6) anger att kränkande behandling av barn och elever är förbjudet.

Plan mot kränkande behandling

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och förebygga trakasserier samt kränkande behandling. Enligt lagen ska en plan för detta arbete upprättas. I denna ska det framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret. En utvärdering av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år.

I planen ska finnas rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och skolans personal.

Vision

På Dotteviksskolan arbetar vi för att motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Vår målsättning är att ha en god arbetsmiljö där alla bemöts med respekt och känner trygghet, trivsel och arbetsglädje.

Ordlista

- **Diskriminering** = när skolan som verksamhet behandlar någon, elev eller vuxen, sämre än andra på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- **Trakasserier** = handlingar som kränker en annan persons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Både elever och personal kan göra sig skyldiga till trakasserier.
- **Sexuella trakasserier** = kränkande handlingar som har sexuell anspelning.
- **Kränkande behandling** = när en persons uppträdande kränker en annan persons värdighet utan att kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, blickar)
- Texter och bilder (sms, via nätet, foton, lappar)

Mobbning är när en eller flera personer vid upprepade tillfällen medvetet kränker någon. De som mobbar utövar sin makt över den de ger sig på.

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Varje elev har rätt att få stöd och bli tagen på allvar. En utredning ska göras och åtgärder vidtas. Elev som deltagit i en utredning om kränkning eller trakasserier får inte utsättas för repressalier.

Skolans arbete - ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att

- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att kränkande behandling och trakasserier inte är tillåtet i skolan.
- skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för kränkningar.
- det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och motverka kränkande behandling och trakasserier.
- en årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- en utredning görs och att åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att trakasserier eller kränkningar förekommer.
- se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att

- följa skolans plan mot kränkande behandling.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- i det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.
- åtgärder vidtas när kränkande behandling eller trakasserier misstänks, anmäls eller upptäcks.
- dokumentera fall av kränkande behandling och trakasserier.
- följa upp utredda fall av kränkande behandling och trakasserier.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar

- påtalar kränkande behandling och trakasserier som förekommer i skolan.
- ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hanteringen av sådana händelser.
- stöttar sina barn att vara goda kamrater.

Personalen i skolan förväntar sig att elever

- påtalar kränkande behandling och trakasserier som förekommer i skolan.
- är goda kamrater och följer skolans och klassens regler.

Vid misstanke om kränkande behandling och trakasserier kontakta snarast skolan!

Kontaktpersoner inom skolan:

Klassläraren

Rektor: Karin Kanlén-Lang, tel 818 91, 070-189 13 43

Skolsköterska: Åsa Rönnblad, tel 81820, 0702266082

Kurator: Jenny Gunnarsson, tel 0724510824

Specialpedagog: Gun-Britt Johansson, tel 070-191 65 94

Skolans elevhälsoteam med rektor, skolsköterska, kurator och specialpedagog.

Kartläggning under läsåret 2019/2020

Arvika kommuns grundskoleenkät genomfördes under höstterminen. Dotteviksskolans elever besvarade skolans egen trivselenkät i april 2020. Eleverna i förskoleklass har gjort självvärderingar. Kartläggningar har gjorts i några klasser under läsåret. Klassråd och elevråd har regelbundet tagit upp trivsel och trygghet samt diskuterat otrygga platser. Samtal om trivsel och trygghet finns som naturliga inslag vid föräldrakontakter och enskilda samtal med elever. Uppföljning av elevers mående vid EHT-möten. Skolsköterskans har regelbundna hälsosamtal med eleverna. Personalens observationer. Sociogram, som görs i förskoleklass.

Sammanfattning av kartläggningen

I Arvika kommuns grundskoleenkät har eleverna angett på en skala 1 – 4, några påståenden kring trivsel och trygghet. 152 av 154 elever har svarat på enkäten. Här anges i procent andelen elever som svarat 3 eller 4.

- Jag trivs bra i skolan 96 % (L), 86 % (M) tillsammans 92,7 %.
- Jag har arbetsro på lektionerna 89 % (L), 84% (M) tillsammans 86.2 %.
- Jag har vänner i skolan 99 % (L), 89 % (M) tillsammans 94,1 %.
- Jag tycker alla vuxna i skolan lyssnar på mig och bryr sig om mig 97 % (L), 86 % (M) tillsammans 92,1 %.
- Jag känner mig trygg i skolan 98 % (L), 88 % (M) tillsammans 93,4 %.

Följande frågor svarade endast årskurs 4-6 på. Även här anges i procent andelen elever som svarat 3 eller 4.

- Jag upplever att skolarbetet känns meningsfullt 85 %
- Anser att lärarna tar hänsyn till vad eleverna tycker 85 %
- Vet vad jag ska kunna för att nå kunskapsmålen 84 %
- Får veta hur det går för mig i skolan 89 %
- Tror att lärarna förväntar sig att jag ska nå målen i alla ämnen 75 %

Dotteviksskolans egen enkät gjordes i april. 148 av skolans 154 elever i åk 1 – 6 svarade. Andelen elever som angett 3 eller 4 på en fyrgradig skala för följande påståenden:

- Jag trivs i klassen 97 %
- Jag känner mig trygg i klassen 80 %
- Jag har kamrater i skolan 98 %
- 98 % anser att de har arbetsro.

Några frågor om trygghet gav följande svar

- 84 % svarar nej på frågan om det finns otrygga platser i samband med skolan.
- 70,5 % har aldrig varit utsatta av kamrater och 27,6 % anger någon gång.
- 79,5 % har aldrig varit utsatta på nätet och 19,9 % anger någon gång. Se förklaring
- 60,9 % anser att lärarna alltid lyssnar på dem och 32,7 % att de lyssnar oftast.

Analys av kartläggning och åtgärder under läsåret 2019/2020

Enkätsvaren visar att Dotteviksskolans elever i hög utsträckning trivs och känner trygghet i skolan som helhet, och tillsammans med skolans personal. De anser att de har vänner, och vuxna runtomkring dem, som de kan prata med och som lyssnar på dem.

Aktuella områden som bör fortsätta diskuteras i klasserna är arbetsron, som kan upplevas olika. Även språkbruk och hur man uttrycker sig på nätet bör uppmärksammas och bearbetas.

F-klass:

En självskattning om trivsel görs vid första samtalet på höstterminen med föräldrarna. Samtalen följs upp. Ett medvetet arbete utförs under läsåret med fokus på vi-känsla, där eleverna får träna på samarbete och trygghetsövningar.

Personaltätheten är högre vid inskolningen för att skapa trygghet med och för eleverna.

Tydliga ramar och regler i verksamheten skapar trygghet i gruppen.

Samtal med eleverna om hur man uppträder mot varandra förs ständigt.

Samtal om trivsel och trygghet finns som naturliga inslag vid föräldrakontakter och i enskilda samtal med elever.

Under läsåret har gjorts tre sociogram. De visade att kamratrelationerna

Förändras under året. Flera uppföljande sociogram görs och är viktigt för att se hur elevernas status varierar och bevaka att ingen hamnar utanför.

Allteftersom eleverna lär känna varandra byter de kompisar, personalen kan se orsakerna och sätta in stödinsatser efter behov.

Åk 1 – 6

I likhet med föregående läsår anser eleverna att störd arbetsro handlar om för mycket prat.

Platser som upplevts otrygga kan vara omklädningsrum, toaletter och kortare bussresor till t ex badhuset. En oro finns att inte ha någon att sitta med. Några elever nämner fotbollsplanen och kompisgungan som otrygga. Inga elever tar upp matsalen som otrygg.

Många kommentarer om utsatthet handlar om att man blir retad eller inte får vara med. Att någon retas när man svarar fel är också känsligt. En elev uttrycker att det känns jobbigt när läraren rättar denne på ett otrevligt sätt.

Angående datahanteringen och användandet, upplevs det obehagligt när någon tar reda på någons lösenord, och har möjlighet att missbruka det. En stor del av eleverna vet att det förekommer kränkningar på nätet och kan ge exempel på detta.

Utsatthet kan vara språkligt och kroppsligt, anger de elever som beskriver vad de har sett och hört.

Duschrummen har fått mellanväggar och draperi. En vuxen finns alltid med i pojkarnas omklädningsrum. Men kommentarer om otryggheten i omklädningsrummen återkommer.

Några elever upplever det jobbigt att inte höra när det ringer in.

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten, samt åtgärder som behöver utvecklas.

Ett medvetet arbete görs kring trivsel och trygghet. Alla signaler från eleverna om utsatthet och kränkningar tas på allvar och följs upp. Personalen samarbetar och har ett tydligt ledarskap.

Skolans system för rastvärdar har fungerat bra. Viktigt att den första rastvakten på lunchrasten, är ute senast samtidigt som eleverna. Gula västar har använts för att rastvärdarna ska synas.

Vårterminens lunchsituation har inte blivit som planerat bl.a. med anledning av Covid-19. Trots de ökade restriktionerna runt detta, och med personalens lösningfokuserade arbetsätt, har detta fungerat relativt väl ändå.

Samtal om beteende på nätet tas upp i samband med språkbruk och hur man för övrigt betar sig mot varandra.

Samtal om språkbruk förs kontinuerligt. I vissa grupper finns ett tufft språk och tuff attityd. Det är svårt för vuxna i skolan att hänga med i ett förändrat språkbruk, elever emellan. Det förs ett ständigt arbete för att tydliggöra och motarbeta hierarkier och maktstrukturer.

De bussmöten som hållits har haft en positiv effekt på tryggheten i samband med skolskjutsarna. Det är särskilt viktigt att ta upp detta inför skolstarten och att tryggheten på bussen följs upp och stäms av. Viktigt att vi fortsätter med dessa möten.

En plan för fadderverksamheten har funnits, men inte kunnat fullföljas. De gånger som aktiviteter med fadderverksamhet har genomförts, har dock varit mycket positiva, och planering görs för att kunna fortsätta detta under nästa läsår.

Fadderverksamheten är en del av skolans arbete med att skapa en vi-känsla både mellan personal och elever samt att stärka den röda tråden mellan stadierna.

Trivselreglerna behöver kopplas till aktuella händelser, tas upp och levandegöras i ett för eleverna förståeligt sammanhang.

Ett viktigt inslag på klassråden bör vara att följa upp resultaten i enkäterna. Inför klassrådet bör eleverna tillfrågas om vilka frågor som är aktuella. Ämnen till klassråden bör samlas ihop regelbundet och utgå från vad eleverna anger som viktigt.

Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2020/2021

Mål: En god arbetsmiljö, där alla bemöts med respekt, känner trygghet, trivsel och arbetsglädje. Alla använder ett respektfullt och vårdat språk.

Övergripande främjande åtgärder:

Skolnivå

- Skolan har ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värderingar som den förmedlar genom sin organisation och undervisning.
- Skolan arbetar på olika sätt med begrepp ur Lgr 11, såsom demokrati, mänskliga rättigheter, respekt, empati, solidaritet och ansvar.
- Skolan granskar varje läsår rutiner på skol- grupp- och individnivå för att se om de kan innebära risk för kränkningar av elever.
- Skolans personal har nolltolerans mot alla former av kränkningar och ingriper genast. Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Personalen arbetar medvetet för att skapa och upprätthålla en gemensam grundsyn kring regler och bemötande av elever, i de fall man behöver ingripa.
- Trygghetsfrågor finns som ett perspektiv i diskussioner vid arbetslagsmöten.
- Gemensamt framtagna trivselregler för skolan där alla elever och all personal görs delaktiga.
- Ett fungerande EHT-team finns med fokus på elevernas mående.
- Varje år ordna en temadag med växelvis fokus på tre återkommande områden: mångkultur, funktionsvariation/hälsa och FN.

Gruppenivå

- Personalen tar tillfället i akt och bemöter elevernas attityder och värderingar
- Aktuella trygghetsfrågor diskuteras på klassrådet och förs vid behov vidare till elevrådet.
- Gemensamt framtagna trivselregler för klassen.
- Alla teman för åk 1 – 3 innehåller något moment som tar upp värdegrundsfrågor.
- Fortsätta fadderverksamheten mellan stadierna.
- Utveckla fadderverksamheten ytterligare på mellanstadiet och lågstadiet genom åldersblandade grupper (F-3 och 4-6) vid olika aktiviteter.
- Vuxen finns med i pojkarna omklädningsrum i årskurs 4.
- Lågstadiet arbetar i klasserna med diskussionsfrågor utifrån filmer om bla. vänskap.

Individnivå

- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Elevsamtal enskilt eller i smågrupper.
- Uppmärksamhet på situationer där elever kan riskera att känna sig uteslutna eller kränkta på annat sätt.
- En fungerande dialog skola-hem-skola.

Ansvar: Rektor och all personal

Kränkande behandling

Främjande, förebyggande och förhindrande åtgärder:

- Vara nära eleverna i förskoleklass samt prioritera trygghet och positiv bekräftelse.
- Styra gruppindelningar för att inte ge utrymme för uteslutningar. Uppmärksamhet även på gruppbildningar utanför skolans område vid t ex kortare bussturer eller promenader.
- I undervisningen ta upp lämpligt och olämpligt beteende på nätet.
- Personalen informerar kontinuerligt berörda kollegor när kränkningar eller trakasserier inträffat.
- Utgå från elevernas aktuella erfarenheter, synpunkter och frågor till klassrådets samtal om otrygga platser. Kontinuerligt samla ihop elevers synpunkter och frågor, inte enbart på klassråd. Regelbundet följa upp det som framkommer. Koppla aktuella händelser till skolans trivselregler och levandegöra dem i ett förståeligt sammanhang.
- Angripa språkbruket utifrån vad som kan upplevas som kränkningar. Synliggöra och diskutera jargonger elever emellan.
- Arbeta med att stärka eleverna så maktstrukturer och hierarkier inte får möjlighet att utvecklas. En skärpt uppmärksamhet på tendenser till maktstrukturer och översitteri i elevgrupperna.
- Diskutera i klasserna konsekvenser av lekar som t ex Gosa, innebörden av skvaller och om hur man kan säga nej.
- Rastvärdar finns på båda sidor av lågstadiebyggnaden vid samtliga raster. Mellanstadiet har dubbla rastvärdar på alla raster på mellanstadiet.
- Uteaktiviteter schemaläggs på mellanstadiet.
- I förebyggande syfte ordna bussmöten vid läsårsstart för elever som åker skolskjuts och kontinuerligt följa upp tryggheten på bussen.
- Ta reda på vad otryggheten i omklädningsrummen handlar om.

Ansvar: Rektor och all personal

Samtliga mål utvärderas senast juni 2021

Trakasserier och sexuella trakasserier

Inom skolans verksamhet gäller nolltolerans för trakasserier, såväl sexuella som sådana med hänsyftning till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Främjande och förebyggande åtgärder:

Kön

- Skolan ger förutsättningar för eleverna att kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- All personal är uppmärksam på och bemöter attityder hos eleverna kring vad som anses tufft, fjantigt, pinsamt samt typiskt för flickor eller pojkar.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

- Stödja elever som på olika sätt (genom tex. kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr) uttrycker sin könsidentitet, eller som på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än det juridiska könet.

Etnisk tillhörighet

- Vart annat år arrangera ett mångkulturellt tema.
- All personal tar tillfället i akt och bemöter elevernas attityder och föreställningar runt etniska likheter och olikheter.
- Skolan tydliggör via tolk för nyanlända elevers föräldrar vad skolan har för förväntningar på elevernas skolgång.

Religion eller annan trosuppfattning

- En mångkulturell almanacka finns tillgänglig för att uppmärksamma olika religioners högtider.
- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.

Funktionsvariationer

- Arbeta med att öka kunskapen hos elever och personal om olika funktionsvariationer och förståelsen för ett bra bemötande.
- Inom varje klass ordna aktiviteter där man kan få känna på några förutsättningar för olika funktionsvariationer.
- Vart annat år arrangera ett tema om hälsa där funktionsvariationer finns med som ett perspektiv.

Sexuell läggning

- Arbeta för ökad förståelse, respekt och acceptans för olika sexuella läggningar.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.

Ålder

- Genom fadderverksamheten öka de yngre elevernas trygghet bland skolans elever.

Sexuella trakasserier

- Samtal och reflektioner med eleverna kring deras bruk av ord med sexuell anspelning.
- I undervisningen samtala med eleverna om rätten till personlig integritet.
- Följa upp och ta reda på vad otryggheten i omklädningsrummen handlar om.

Ansvar: Rektor och all personal

Delaktighet - förankring - information

Augusti/september

- Nya mål och åtgärder diskuteras och formuleras i personalgruppen. Arbetet mot målen och med åtgärderna för läsåret planeras av personalen och elevernas tankar och förslag tas tillvara.
- Den årliga planen mot kränkningar och trakasserier färdigställs.
- Skolans elever informeras om planen och dess innehåll.
- Vårdnadshavare informeras om planen vid första klassmötet under höstterminen och planen läggs ut på skolans hemsida på nätet.

Oktober/november

- Kommunens grundskoleenkät görs i alla skolor.

Januari

- Mål och åtgärder stäms av i personalgruppen och klassvis med eleverna.
- Resultat från grundskolenkäten följs upp i personalgruppen, klassråd och elevråd.

April

- Diskussion runt utformningen av skolans trivselenkät vid en pedagogisk konferens.

Maj/juni

- Samtal i alla klasser runt enkätens resultat. Elevernas synpunkter och förslag på mål och åtgärder tas tillvara.
- Målsmän har möjlighet att ge synpunkter, bl a vid utvecklingssamtal.
- Vid en pedagogisk konferens eller PKU-dag granskas läsårets arbete med trivsel och trygghet. Med utgångspunkt från enkäten, olika kartläggningar och den dokumentation som finns synas arbetet mot målen och hur arbetet fungerat på organisations-, grupp- och individnivå. Nya mål och åtgärder diskuteras, Utvärderingsfrågorna i planen används som stöd. Arbetet som redovisas i den årliga planen mot kränkningar och trakasserier är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och finns med under rubriken Normer och värden.

Årlig plan mot kränkningar och trakasserier finns på Arvika kommuns hemsida. En kortversion finns också på hemsidan och erbjuds vårdnadshavarna i pappersform vid första klassmötet under höstterminen.

Ansvar: Klasslärare, rektor och specialpedagog

Kompetensutveckling

Personalen arbetar hela tiden med kommunens vision om en tillgänglig lärmiljö och "en skola för var och en".

Värdegrundsfrågor och arbetet med de främjande - och förebyggande åtgärderna har under läsåret lyfts löpande av arbetslagen i olika forum.

Utvärdering

Planens mål och åtgärder utvärderas i personalgruppen vid två tillfällen under läsåret, i januari och i maj/juni.

Ansvar: Rektor

Resultaten från grundskoleenkäten och trivselenkäten diskuteras i klassråd och elevråd. Samtal om mål och åtgärder.

Ansvar: Klasslärare

Samtal om mål och åtgärder med vårdnadshavare vid bl a utvecklingssamtal. Synpunkter tas tillvara.

Frågor som stöd vid utvärderingen av planens mål och åtgärder

Måluppfyllelse

1. Har vi nått vårt mål?

Analys

2. Om vi nådde målet: Berodde det på åtgärderna eller var det något annat som påverkade?
3. Om inte: Varför gjorde vi inte det? Var målen relevanta? Var det felaktiga och otillräckliga åtgärder?
4. Vad har vi åtagit oss att göra under det gångna året? Har det blivit utfört? Om inte: Varför och vem bär ansvaret?
5. Har åtgärderna gett positiv effekt? Går det åt rätt håll?
6. Vad fungerade och vad fungerade inte?
7. Har vi använt resurserna rätt? Finns det alternativ som leder till samma mål och som är mindre resurskrävande?

Framåt

8. Hur använder vi oss av våra erfarenheter i nästa års plan.

Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp kränkande behandling och trakasserier mellan elever

Allmänna rutiner för att upptäcka:

- Trygghetsfrågor tas upp inom arbetslagen.
- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.
- Regelbundna samtal med enskilda elever i klasserna.
- Enkäter.
- Uppmärksamhet inför förändrat beteende.
- Dokumentation och kartläggning.
- Dialog med hemmen.
- Frånvarostatistik med uppföljning.

Ansvar: All personal

BILAGA 1

Vuxen kränker barn/elev

Om vuxen utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När en vuxen kränker ett barn eller en elev ska man som kollega och/eller chef reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Ansvarig rektor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits i den akuta situationen. Rektor meddelar huvudman.
3. I en situation där kränkning misstänks eller har förekommit börjar rektor att utreda genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat.
4. Samla ytterligare fakta kring kränkningarna genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?
5. Händelsen/händelserna utreds genom att den eller de som kränker berättar vad som hänt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att kontroller kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.

Blanketten "Dokumentation av kränkande behandling" påbörjas och fylls på efterhand.

6. Elevernas vårdnadshavare informeras snarast om samtalen. Beroende på elevernas ålder och mognad, vem som leder samtalen, vad som hänt och hur akut händelsen är informeras vårdnadshavarna före eller efter samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
7. Ansvarig rektor utreder händelsen och avgör hur uppföljningen ska se ut.
8. Uppföljning sker de närmaste dagarna samt åter efter ca två veckor. Ansvarig rektor dokumenterar uppföljningen av händelsen i den påbörjade

blanketten samt beslutar och dokumenterar när ärendet är avslutat.
Dokumentationen skickas till huvudman.

9. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.

10. Den eller de som kränkt behöver också följas upp och samtalas med under en period.

11. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till Lärande och stöds verksamhetsledning och utskott, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

BILAGA 2

Barn/elev kränker barn/elev

Om barn/elev utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett ska omedelbart åtgärder vidtagas. Ansvarig lärare/mentor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ansvarig lärare/mentor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat. Rektor informeras och meddelar huvudman. Mentor informerar berörda elevers vårdnadshavare om det inträffade och vilka åtgärder som kommer att vidtas.
2. Den/de som fått rektors uppdrag att utreda börjar med att ta reda på fakta kring vad som har hänt genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Vem är ledaren? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

3. Den eller de som kränker berättar vad som hänt, en i taget och så nära i tid som möjligt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Fråga gärna: ”Vad kan du göra för att kränkningarna ska upphöra?” Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.
4. Berörd personal inom skolan informeras och vid behov elevhälsoteamet.
5. Elevernas vårdnadshavare informeras fortlöpande om samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
6. Om vårdnadshavaren har synpunkter på skolans hantering av ärendet ombeds de kontakta huvudman, i det här fallet skolchefen.

7. Den kränkte och de som kränkt kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal med kurator eller skolsköterska.
8. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt regelbundet tills kränkningarna upphört. Kontinuerlig kontakt med berörda vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras fortlöpande. När ärendet är avslutat skickas dokumentationen till huvudman.
9. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta beslut tar rektor, vilket innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

BILAGA 3

Barn/elev kränker vuxen

Om barn/elev utsätter vuxen för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett vidtas omedelbart åtgärder. Ansvarig rektor meddelas. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Huvudman informeras.
2. Vårdnadshavaren informeras och ges möjlighet att delta i utredningen.
3. Ansvarig rektor utreder händelsen genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna? Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Tid för uppföljning bokas.

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

4. Elevernas vårdnadshavare informeras om samtalen om de inte har varit personligen närvarande. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
5. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt kontinuerligt tills kränkningarna upphört. Ansvarig rektor dokumenterar händelsen, uppföljningen och beslutar när ärendet avslutas. Dokumentationen skickas till huvudman.
6. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
7. Den som kränkt kan också behöva samtalsstöd i någon form.
8. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor informeras och beslutar om fortsatta åtgärder.

Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier

Ärendet anmält av	Ansvarig handläggare i ärendet	
Den kränkta elevens namn	Personnummer	
Skola/förskola/fritidshem	Klass/avd	Anmälningdatum

Beskrivning av händelsen

- Rektor informerad Datum
- Huvudman informerad Datum
- Tillbudsrapport inlämnad (*Vid fysisk skada*) Datum

	Information har skett till berörda (<i>personal, EHT, kamrater</i>)	Datum
1		
2		
3		
4		
5		

Datum för samtal med berörd elev (samt ev anteckningar)

Datum för samtal med övriga inblandade (namn + ev anteckningar)

Datum för kontakt med vårdnadshavare (samt ev anteckningar)

- Åtgärdsprogram har upprättats Datum
- Åtgärdsprogram har inte upprättats

Datum för uppföljning (ange med vem/vilka)

- Ärendet är avslutat Datum
- Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst Datum

Blanketten samt övrig dokumentation arkiveras av rektor/förskolechef. Kopia (exkl anteckningar) lämnas till LoS exp.

Kontakter för mer information

Barn- och elevombudet finns på Skolverket och ska hjälpa elever i frågor om kränkande behandling i skolan. Hit kan man vända sig för att få råd, stöd och hjälp.

Adress: Barn- och elevombudet, 106 20 Stockholm
Telefon: 08-527 332 00 **E-post:** beo@skolverket.se
Webbplats: www.skolverket.se

I Sverige har alla barn och ungdomar under 18 år en egen ombudsman som arbetar för deras rättigheter. Barnombudsmannen informerar om barnkonventionen, följer hur den fungerar i samhället, samt föreslår ändringar i lagar och regler.

Telefon: 08-692 29 50 **E-post:** bo@bo.se **Webbplats:** www.bo.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter i samhället.

Telefon: 08-120 20 700 **E-post:** do@do.se **Webbplats:** www.do.se